

De perfins van Roemenië: een kort overzicht en enkele aanvullingen

(Tammo H. A. Bijmolt; uit: Perfinpost nr.83, december 2007)

Aanleiding

In Oost Europa Filatelie (OEF) is al een aantal malen een artikel verschenen over perfins. Denk aan de serie artikelen van Dick Scheper (OEF 16-2,16-3 en 17-3) over perfins in Rusland en aan artikelen over perfins in Bosnië en Herzegovina (Gerrit Matthijssen in OEF 8-3, Jan Valkenburg in OEF 12-3 en J. van Markesteijn in OEF 13-1). Nu verschijnt er over het algemeen niet zo veel over Roemenië in de OEF, maar voor zover ik kon nagaan nog helemaal niets over Roemeense perfins. Niet dat ik wil klagen; als Roemenië-verzamelaar ben ik daar natuurlijk mede schuldig aan. Bij deze zal ik proberen het een beetje goed te maken.

Daar komt nog bij dat ik in de Perfinpost 51 van november 1999 een oproep las over nieuwe informatie over Roemeense perfins in verband met het vernieuwen en samenvoegen van bestaande catalogi op dit gebied. De hoogste tijd om in mijn verzameling te duiken en daaruit een artikel te destilleren.

Inleiding

Perfins in Roemenië: is dat dan iets substantieels? Jazeker, in de ranglijst van het aantal perfins per land prijkt Roemenië op een heel nette 15e plaats met ongeveer 725 verschillende perfins (Hamminck 1999). Ter vergelijking: het eerder genoemde Rusland en Bosnië-Herzegovina blijven steken op 126, respectievelijk 27 perfins volgens deze lijst. De homepage van de Amerikaanse Perfin Club komt zelfs tot 866 Roemeense perfins (Coulbourne, 2000). Hoewel het aantal perfins op zich natuurlijk niet een reden is om het interessant te maken, geeft het aantal Roemeense perfins aan dat het een onderwerp van jarenlange verzamelinspanning en studie kan zijn.

Historische en algemene informatie

In 1891 werd bekend gemaakt in het *Bulentinul Telegrafo-Poștal*, dat per 1 januari 1892 perfins mochten worden gebruikt. Als beperking werd aangegeven dat de perfin niet meer dan een kwart van de postzegel mocht betreffen. De perfin H&C gebruikt op een briefkaart van oktober 1893 is dus een relatief vroege perfin. In de eerste jaren werden perfins niet zo grootschalig toegepast. Het hoogtepunt van het aantal Roemeense perfins ligt in de periode tussen de beide wereldoorlogen. Na de tweede wereldoorlog neemt het aantal perfins behoorlijk af. Volgens Maxa (1981-1982) werd in 1940 het besluit dat perfins mochten worden gebruikt zelfs ingetrokken, terwijl Coulbourne (2000) beweert dat er geen bewijs is voor een dergelijk intrekingsbesluit. Er zijn Roemeense perfins gevonden tot begin '50-er jaren; perfins van na 1953 zijn nog niet aangetroffen. De meerderheid van de perfins werd gebruikt in Bucuresti hetgeen niet vreemd is, gezien het economisch belang van Bucuresti binnen Roemenië.

Perfins komen niet alleen voor op reguliere postzegels, maar ook op luchtpostzegels, fiscaalzegels, toeslagzegels, zegels van het ministerie van financiën, zegels van de Duitse bezetting in de eerste wereldoorlog en Hongaarse bezettingszegels. Bovendien zijn er perfins gevonden in briefkaarten, maar die zijn aanzienlijk zeldzamer dan in postzegels (zie figuren 5 en 6 en de bespreking daarvan).

Aanvullingen op de bestaande catalogi

Gelukkig bestaan enkele catalogi over dit onderwerp. De eerste dateert van begin jaren tachtig (Maxa, 1981-1982) en is eigenlijk meer een soort overzichtslijst van welke perfins er op dat moment bekend zijn. De meest recente catalogus (Erös, 1996) is behoorlijk uitgebreid en bouwt min of meer voort op de tweede catalogus (Erös, 1989). Erös (1996) is een echt boekwerkje en bevat tevens een tekst over de geschiedenis van perfins in Roemenië. Bovendien vermeldt de Erös (1996) catalogus welke firma de perfin hanteerde, in welke plaats en in welke periode. Tenslotte geeft het een indicatie voor de zeldzaamheid (op een 5-puntschaal, 1 is zeer veel voorkomend tot en met 5 is zeer zeldzaam).

De laatste catalogus zal ik derhalve hanteren als uitgangspunt.

Tabel 1. Aanvullingen op de Erös (1996) catalogus over Roemeense perfins.

Nummer in Erös (1996)	Patroon	Aanvulling	Op basis van
A35	AL	Gebruiker Alfred Löwenbach & Co. in plaats van A. Liebermann	Mi. 658 op enveloppe met bedrijfsnaam (27-3-1941)
A42	APPEL	Perfin in briefkaart	Briefkaart, 10 bani, Bucaresti (22-10-1896)
B51 (?)	BCR	Gebruikt bij vestiging Banca Commerciala Romana in Ploești in plaats van Bucuresti	Mi. 436 op enveloppe met bedrijfsnaam (13-6-1933)
B54 (?)	BCR	Gebruikt bij vestiging Banca Commerciala Romana in Ploești in plaats van Bucuresti	Mi. 324 en 327 op enveloppe met bedrijfsnaam (18-1-1930)
B91 (?)	BM	Gebruikt bij vestiging Banca Moldava in Chrisinau in plaats van Iasi	Mi. 328 op enveloppe met bedrijfsnaam (10-1-1930)
D11	DHI	Gebruiker F. Martin & Co. Succ.: D. H. Ivry te Bucuresti	Mi. 215, 222, en 223 op drie enveloppen met bedrijfsnaam (25-9-1915, 2-2-1916 en 7-10-1916)
E22/E23 (?)	EW	Gebruiker Nederlands consulaat in Bucuresti (?)	Mi. 138 op envelop met opschrift "Consulat general des Pays-Bas à Bucuresst" (1-12-1905)
H5	H&C	Gebruiker Hans Herzog & Co in plaats van Harvester & Co.	Mi. 85 als bijfranking op briefkaart 5 Bani met stempel van "Hans Herzog & Co, Bucuressti" (4-10-1893)
I ?	IS (?)	Gebruiker Internationala S.A. te Bucuresti	Mi. 328 op envelop met opdruk "Internationala, Societate Generala Romana de Transporturi Internationala S.A."(17-4-1930) De S slechts deels zichtbaar
J6	J&C	Gebruiker Wyss-Iselin & Co, te Bucuresti	Mi. 223 en toeslagzegel 1 op envelop met bedrijfsnaam (datum niet leesbaar (21-7-1916)
M11	MB&C	Galati van Banca Marmorosch, Blank & Co.	Mi. 328 (2x) op enveloppe met bedrijfsnaam en vestigingsplaats (2-11-1928)
M11	MB&C	Gebruikt in vestiging Satu-Mare van Banca Marmorosch, Btank & Co.	Mi. 326 (2x) op enveloppe met bedrijfsnaam en vestigingsplaats (3-3-1929)
M12		Gebruikt in vestiging Galati	Mi. 240 en toeslagzegel op privéogende enveloppe met op achterzijde geschreven Afzender "J. Schonfeld, Blank Banca, Galati" (?-10-1919)
M48	MW	Gebruiker Mathieu Walter te Bucuresti	Mi. 215 op enveloppe met bedrijfsnaam als opdruk (12-7-1915)
S21	S&C	Gebruiker Socecu & Co, te Bucuresti in plaats van Schenker & Co.	Mi. 113 (2x) op kaart met afzender opgedrukt "Librairie SOCECU & Co" (21-10-1899)
Z3	Z&Co	Perfin in briefkaart	Briefkaart 10 bani, stempel gebruiker Zweifel & Co op achterzijde (23-4-1902)

Een perfincatalogus wordt eigenlijk nooit helemaal compleet, hoewel Erös (1996) al een zeer lange lijst van perfins is, waarbij voor vele ook al de gebruikperiode en gebruiksfirma is vastgesteld. Op basis van mijn verzameling kan ik toch een aantal aanvullingen geven, waarbij ik me voornamelijk beperk tot aanvullingen op basis van poststukken en nauwelijks in ga op aanvullingen op basis van losse zegels, d.w.z. indien de zegel of het stempel leidt tot een andere gebruiksplaats of periode dan in de catalogus staat. In tabel 1 staat een overzicht van de aanvullingen. Ik wil graag enkele van deze aanvullingen bespreken aan de hand van illustraties.

Voor de relatief veel voorkomende perfin AL (A35) geeft Erös aan dat het werd gebruikt door de firma A. Liebermann te Bucuresti en wel in de periode 1 tot en met 3 (1892-1939). Uit de kaart in figuur 1 blijkt echter dat in maart 1941 een identieke perfin werd gebruikt door de firma Alfred Löwenbach & Co ook te Bucuresti.

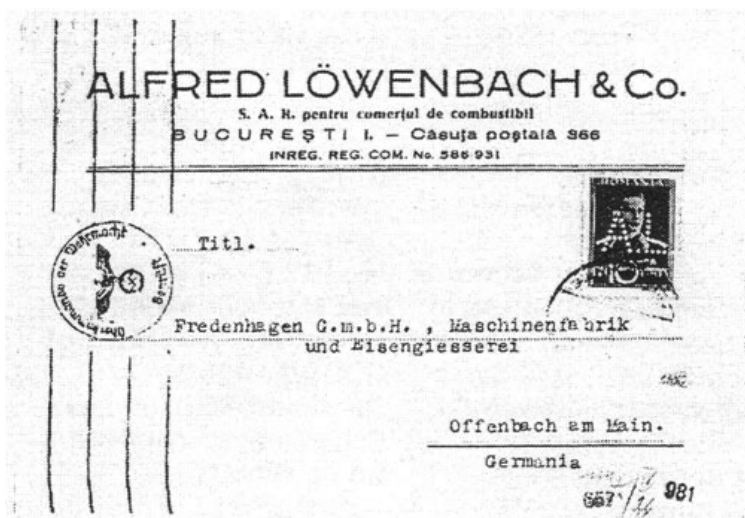

Fig. 1. Perfin AL (A35) in Mi 658 op kaart gedateerd 27-3-1941 met Duitse censuur.

Fig. 2. Perfin DHI (D11) in Mi 215, 222, en 223 op enveloppe gedateerd 1-10-1916 met Hongaarse censuur.

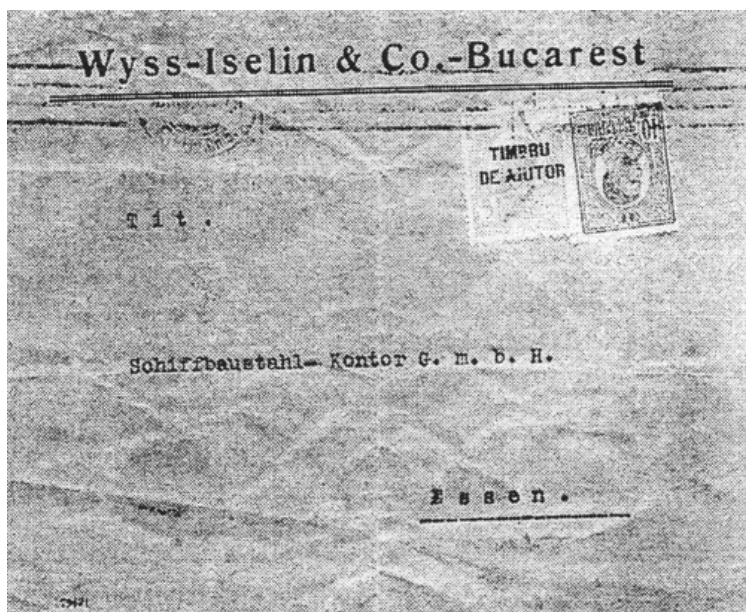

Fig. 3. Perfin J&C (J6) in Mi 223 en toeslagzegel 1 op enveloppe, Hongaarse censuur op achterzijde met datum 21-7-1916

De gebruiker van de perfin DHI (D11) is nog niet aangegeven in Erös (1996). Uit een drietal enveloppen met de bedrijfsnamen daarop gedrukt, blijkt dat het gaat om F. Martin & Co. Succ: D. H. Ivry, te Bucuresti. Een van deze drie enveloppen is weergegeven in figuur 2.

Ook de gebruiker van J&C (J6) staat niet aangegeven in Erös (1996). Uit figuur 3 blijkt dat dit de firma Wyss-Iselin & Co. te Bucuresti zou zijn, al is niet geheel duidelijk waar dan de afkorting J&C letterlijk voor staat.

De perfin H&C (H5) is relatief zeldzaam (4 op de 5-puntschaal) en werd alleen in de eerste periode (1892-1919) gebruikt. Erös (1996) geeft de naam Harvester & Co. Als gebruiker. Uit een briefkaart met bijfrankering blijkt echter dat de firma Hans Herzog & Co. (ook?) deze perfin gebruikte. De periode komt wel overeen; het gaat om gebruik in oktober 1893.

Fig. 5 Perfin APPEL (A42) in briefkaart van 10 bani, gedateerd 22-10-1896; gebruiker M. Appel te Bucuresti geschreven op de achterzijde. (perfin links boven)

Fig. 6. Perfin Z&Co (Z3) in briefkaart van 10 bani, gedateerd 23-4-1902; gebruiker Zweifel & Co., blijkt uit stempel op achterzijde.

Zoals al werd gemeld is het gebruik van perfins in briefkaarten niet gebruikelijk, of waarschijnlijk zelfs zeldzaam, want in de catalogus van Erös (1996) staat maar een voorbeeld in het hoofdstuk over perfins in briefkaarten. De perfins APPEL (A42) en Z&Co (Z3) staan wel vermeld in Erös (1996) inclusief gebruiksfirma en gebruikperiode, maar niet als perfin in briefkaarten. Dus het gebruik in briefkaarten van deze twee perfins zoals afgebeeld in de figuren 5 en 6 is dus een aanvulling op de catalogus.

Naast de afgebeelde aanvullingen zijn er nog twee aanvullingen die om een nadere bespreking vragen. Ten eerste is dat een perfin EW die sterk lijkt op E22 en E23 uit Erös (1996). Deze perfin komt in Michel 138 op een enveloppe met opschrift "Consulat general des Pays-Bas a Bucuresti", het stempel is gedateerd 1-12-1905. Bovendien heb ik een aantal losse zegels met deze EW perfin van rond 1910 (Michel 213, 215, 223 en 225). Erös (1996) geeft als gebruiksplaats Bucuresti en als periode 1930-1939, maar geen gebruiker. Maxa (1981-1982) geeft als gebruiker E. Wolf te Bucuresti. De gebruikperiode komt dus niet overeen en dient waarschijnlijk ook periode 1 (1893-1918) te beslaan. Bovendien zou de gebruiker dan het Nederlandse consulaat zijn. Maar waar staat de afkorting EW dan voor?

Een tweede bespreekgeval is een perfin die incompleet lijkt in Michel 328 op een enveloppe met de opdruk "Internationale, Societate Generala Romana de Transporturi Internationale S A" en een Bucuresti-stempel gedateerd 17-4-1930. Een I is volledig en duidelijk herkenbaar en daarachter staat zeer waarschijnlijk een S. Erös (1996) bevat geen perfin IS, maar wel een ISA. Dat wat te zien is in de zegel past goed bij de ISA perfin en de enveloppenopdruk suggereert ook dat ISA mogelijk is. Erös (1996) geeft echter Impero S.A. te Bucuresti als gebruiker van de perfin ISA. Een tegenstrijdigheid waar ik nog niet het antwoord op weet.

Afsluiting

Dit artikel bevat weer een paar stukjes van de puzzel der Roemeense perfins en een paar nieuwe vraagtekens. Het wachten is op de geplande update van de Erös (1996) catalogus. Natuurlijk zal ik de mij bekende informatie doorgeven aan degene die de update verzorgt.

Literatuur

- Coulbourne, Joe (2000), Perfins from the Country of Romania.
- Erös, László (1989), Catalog of Romanian Perfins. With Supplement no. 1, 1991 and no 2, 1993, by Robert J. Schwerdt. Published by the perfins Club, USA
- Erös, László (1996) Catalog de Perforații Comerciale și Oficiale Românești/ Catalogue des Perforations Commerciales et Officielles Roumaines. Cluj-Napoca. ISBN: 973-97177-1-3
- Hammink, Ruud J. (1999) Overzicht van landen en het aantal perfins, Perfinpost nr. 51
- Maxa, Vojtech (1981-1982), Romanian Perfins, Romanian Philatelic Studies, serie publicaties in bijna alle issues van 1981 en 1982.

NB Voor een prachtig overzicht over Roemeense posthistorie en literatuur daarover, verwijst ik naar de homepage van Dan Simion Grecu: <http://www.multimania.com/dgrecu/>.

Dit artikel is met toestemming van de auteur overgenomen uit Oost Europa Filatelie, jaargang 18 nummer 4, november 2000.